

Brusel 27. července 2021
(OR. en)

11072/21

ECOFIN 777
RELEX 697
FIN 645

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	26. července 2021
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie

Č. dok. Komise:	COM(2021) 416 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ O VNĚJŠÍ ČINNOSTI EIB V RÁMCI ROZPOČTOVÉ ZÁRUKY EU V ROCE 2019

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2021) 416 final.

Příloha: COM(2021) 416 final



V Bruselu dne 26.7.2021
COM(2021) 416 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
O VNĚJŠÍ ČINNOSTI EIB V RÁMCI ROZPOČTOVÉ ZÁRUKY EU V ROCE 2019**

1. ÚVOD

Vnější zápůjční mandát udělený Evropské investiční bance (EIB) je důležitým nástrojem, jehož prostřednictvím Evropská unie (EU) poskytuje podporu investicím v partnerských zemích. Jeho základ tvoří záruka z rozpočtových zdrojů EU, která EIB umožňuje zvýšit poskytování úvěrů mimo EU na podporu politik EU. Záruka EU zahrnuje jasně vymezené případy, kdy dlužníci nedokážou splácet finanční prostředky, jež dluží EIB. Záruka EU tak zvyšuje schopnost EIB nést riziko.

Právním základem vnějšího zápůjčního mandátu je rozhodnutí č. 466/2014/EU (dále jen „rozhodnutí o vnějším zápůjčním mandátu“)¹, naposledy pozměněné v roce 2018.² Pokud EIB požádá o plnění ze záruky EU, platby se provádějí ze Záručního fondu pro vnější vztahy.³

Vnější zápůjční mandát podporuje činnost EIB v zemích usilujících o přistoupení k EU, v zemích východního a jižního sousedství a partnerství, v Asii, Latinské Americe a Jižní Africe, přičemž celkem je v současnosti způsobilých 64 zemí. Ve stávajícím období vnějšího zápůjčního mandátu (2014–2020) je z rozpočtu EU poskytována záruka na finanční operace EIB až 32,3 miliardy EUR, která pokrývá prvních 65 % ztrát, jež mohou vzniknout v rámci zaručeného portfolia. Rozhodnutí o vnějším zápůjčním mandátu stanoví stropy záruky pro jednotlivé zeměpisné regiony a dílčí regiony.

Předkládaná výroční zpráva poskytuje obecný přehled o činnostech EIB v rámci záruky EU v roce 2019.⁴ Shrnuje také operace, které EIB provedla bez záruky EU (tj. na „vlastní riziko“), a poskytuje tak úplnou představu o činnosti EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát.⁵ Komise v roce 2019 rovněž zveřejnila komplexní hodnocení provádění vnějšího zápůjčního mandátu EIB od poloviny roku 2014 do konce roku 2018.⁶

2. KLÍČOVÉ VÝSLEDKY

V roce 2019 podepsala EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, finanční operace v celkové hodnotě 6,3 miliardy EUR. Z této celkové částky vnější zápůjční mandát zahrnuje operace v hodnotě přes 4,9 miliardy EUR (tyto operace jsou na základě vnějšího

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU ze dne 16. dubna 2014, kterým se poskytuje záruka EU za případné ztráty Evropské investiční banky z finančních operací na podporu investičních projektů mimo Unii (Úř. věst. L 135, 8.5.2014, s. 1).

² Pozměňující rozhodnutí (EU) 2018/412 ze dne 14. března 2018 (Úř. věst. L 76, 19.3.2018, s. 30).

³ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se zřizuje Záruční fond pro vnější vztahy (kodifikované znění) (Úř. věst. L 145, 10.6.2009, s. 10), naposledy pozměněné nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/409 ze dne 14. března 2018.

⁴ Zpráva byla vypracována v souladu s požadavky stanovenými v článku 11 rozhodnutí o vnějším zápůjčním mandátu.

⁵ V současnosti má EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, čtyři nástroje vlastního rizika, a to předvstupní nástroj financování (PAF), nástroj pro financování politiky sousedství (NFF), nástroj pro opatření v oblasti klimatu a životního prostředí (CAEF) a nástroj pro strategické projekty (SPF). Poslední dva nástroje se kromě regionů, které zahrnuje vnější zápůjční mandát, vztahují i na africké, karibské a tichomořské země a zámořské země a území členských států EU.

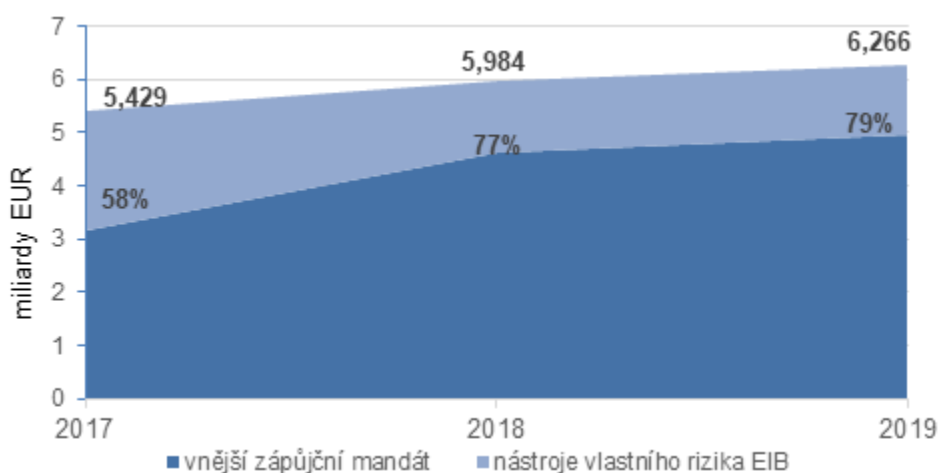
⁶ SWD(2019) 333 final a související dokumenty, k dispozici na adrese https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

zápůjčního mandátu kryty zárukou EU), což konkrétně představuje 56 smluv o financování. Zbývající operace jsou financovány prostřednictvím nástrojů vlastního rizika EIB.

Ve srovnání s rokem 2018, kdy byly v rámci vnějšího zápůjčního mandátu podepsány operace v hodnotě 4,6 miliardy EUR, byla hodnota operací podepsaných v roce 2019 zhruba o 7 % vyšší. Oproti tomu objem operací EIB na vlastní riziko v zemích, na které se vztahuje vnější zápůjční mandát, klesl v roce 2019 na 1,36 miliardy EUR, tj. téměř o 2 %.

Graf č. 1 znázorňuje vývoj úvěrů, na které se vztahuje vnější zápůjční mandát, a úvěrů poskytnutých v rámci nástrojů vlastního rizika EIB v letech 2017–2019 (podepsané částky po odečtení zrušených operací). V daném období se v těchto regionech záruka EU vztahovala v průměru na 72 % financování poskytnutého EIB.⁷

Graf č. 1: Meziroční vývoj objemu úvěrů EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát



V souladu s rozhodnutím o vnějším zápůjčním mandátu se charakter záruky EU liší v závislosti na dotčené finanční operaci EIB:

- *komplexní záruka*, která zahrnuje úvěrové riziko, je poskytována na finanční operace s protistranami z veřejného sektoru (obvykle na rozvoj infrastruktury) a rovněž na úvěry EIB poskytnuté bankám či společnostem, které disponují státní zárukou.⁸ Komplexní záruka se v roce 2019 vztahovala na finanční operace podepsané v rámci vnějšího zápůjčního mandátu v hodnotě 4,3 miliardy EUR, což odpovídá téměř 87 % těchto operací,
- na ostatní operace v soukromém sektoru je poskytována *záruka ke krytí politických rizik*, jejíž rozsah je omezenější.⁹ V roce 2019 zahrnovala finanční operace v objemu 617 milionů EUR.

⁷ Rozdíly oproti částkám zveřejněným v předchozích zprávách jsou důsledkem zrušených smluv.

⁸ Komplexní záruka EU umožňuje EIB upustit od rizikové přírážky, kterou by jinak musela zahrnout do své úrokové sazby. V důsledku toho si mohou partnerské země nebo jejich instituce/společnosti půjčovat od EIB s výrazně nižšími náklady. Podrobná analýza viz s. 10–11, 21 a 33–37 pracovního dokumentu útvarů Komise SWD(2019) 333, uvedeného v poznámce pod čarou č. 6.

⁹ Záruka ke krytí politických rizik se vztahuje na platby, které nebyly provedeny v důsledku nepřevedení devizových prostředků, vyvlastnění, války či občanských nepokojů nebo odepření spravedlnosti po porušení smlouvy. Neodráží se v nižším ocenění rizika ze strany EIB.

Kumulativní úroveň čerpání finančních prostředků v období vnějšího zápůjčního mandátu 2014–2020 na konci roku 2019 dosáhla 36 % čisté hodnoty podepsaných úvěrů (8,0 miliardy EUR), přičemž v roce 2018 činila 33 %. Zejména u projektů v oblasti infrastruktury probíhá čerpání finančních prostředků EIB postupně a v průběhu řady let.¹⁰

3. FINANČNÍ OPERACE

3.1 PŘEHLED NOVÝCH FINANČNÍCH OPERACÍ EIB PODLE CÍLŮ

Každá operace v rámci vnějšího zápůjčního mandátu přispívá k jednomu ze dvou „vertikálních“ cílů: a) rozvoji místního soukromého sektoru nebo b) rozvoji sociální a hospodářské infrastruktury. Vedle toho mohou tytéž operace přispívat rovněž (zcela nebo částečně) k „horizontálním“ cílům, kterými jsou opatření v oblasti klimatu, regionální integrace a dlouhodobá ekonomická odolnost uprchlíků, migrantů, hostitelských a tranzitních společenství a společenství původu.¹¹

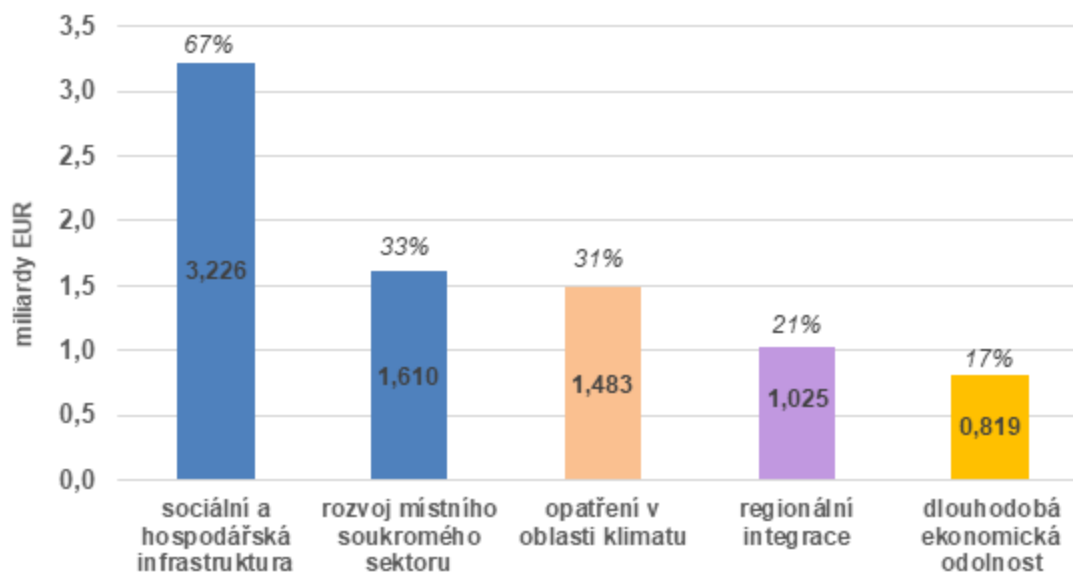
Jak je uvedeno výše, celkový objem investic EIB podepsaných v rámci vnějšího zápůjčního mandátu v roce 2019 dosáhl 4,9 miliardy EUR. Celkem 67 % z této částky má přispět k rozvoji sociální a hospodářské infrastruktury. Očekává se, že zbývajících 33 % podpoří rozvoj místního soukromého sektoru, zejména prostřednictvím lepšího přístupu k financování pro malé a střední podniky.

Z uvedeného celkového objemu operací podepsaných v rámci vnějšího zápůjčního mandátu v roce 2019 má být 31 % použito coby příspěvek na cíl týkající se opatření v oblasti klimatu, 21 % jako příspěvek na regionální integraci a 17 % na dlouhodobou ekonomickou odolnost (viz graf č. 2).

¹⁰ Podrobnější analýza čerpání prostředků viz nedávné hodnocení útvarů Komise SWD(2019) 333, s. 28–30.

¹¹ Viz článek 3 rozhodnutí o vnějším zápůjčním mandátu.

Graf č. 2: Přínos k naplnění cílů vnějšího záůjčného mandátu v roce 2019 (v mld. EUR)



Pozn.: Jeden projekt může přispět k více než jednomu cíli vnějšího záůjčného mandátu. Cíle „opatření v oblasti klimatu“, „regionální integrace“ a „dlouhodobá ekonomická odolnost“ jsou průřezové (horizontální), vztahují se na všechny projekty, a proto se s dalšími dvěma cíli překrývají. Součet objemů podepsaných úvěrů na rozvoj místního soukromého sektoru a na hospodářskou a sociální infrastrukturu představuje celkový objem úvěrů podepsaných v daném roce.

Rozvoj místního soukromého sektoru, zejména podpora malých a středních podniků

V roce 2019 podepsala EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější záůjčný mandát, operace na podporu rozvoje místního soukromého sektoru v hodnotě 1,8 miliardy EUR, z toho 1,6 miliardy EUR v rámci vnějšího záůjčného mandátu. Jako hlavní úvěrový nástroj byly použity úvěrové linky pro účely dalšího poskytování úvěrů malým a středním podnikům a společnostem se střední tržní kapitalizací. Byly podepsány smlouvy v celkové hodnotě 1,51 miliardy EUR pro devět úvěrových linek pro místní finanční zprostředkovatele, aby mohli lépe uspokojit finanční potřeby tohoto segmentu trhu. V roce 2019 bylo rovněž podpořeno pět nových projektů mikrofinancování¹² a společnostem byly přímo poskytnuty čtyři úvěry.

Kapitálové financování zahrnuje menší objemy a je ze své podstaty rizikovější. V roce 2019 byly podepsány operace ve výši 94 milionů EUR na vytvoření osmi nových kapitálových fondů. Dva fondy se soustředí na podporu společností s velkým potenciálem růstu a na podporu rozvoje místního soukromého sektoru v zemích jižního sousedství a ostatních šest fondů je určeno pro všechny regiony a zaměřeno na obnovitelné zdroje energie a další zelené investice.

Rozvoj sociální a hospodářské infrastruktury

Finanční operace přispívající k rozvoji sociální a hospodářské infrastruktury v regionech, na něž se vztahuje vnější záůjčný mandát, dosáhly v roce 2019 výše 4,4 miliardy EUR v podobě úvěrů podepsaných EIB, z čehož jsou 3,2 miliardy EUR kryty ze záruky EU. Hlavními

¹² V Libanonu, Tunisku, na Západním břehu a v Pásmu Gazy, v Gruzii a v Kazachstánu.

dotčenými odvětvími byla energetika, doprava a vodohospodářství/kanalizace. V roce 2019 se operace opět soustředily na projekty v oblasti dopravy – na dvanáct projektů připadlo o něco více než 50 % celkového objemu podepsaných úvěrů. Některé projekty se zaměřovaly na udržitelnou dopravu (např. projekty výstavby metra v indických městech Púna a Bhópál a v egyptské Káhíře) a některé byly zacíleny na konektivitu a regionální integraci v zemích evropského sousedství a na západním Balkáně.

Mezi ostatní významná zastoupená odvětví patří energetika, vodohospodářství a oblast nakládání s odpadními vodami a tuhými odpady. Projekty v oblasti energetiky se týkaly posílení udržitelnosti tohoto odvětví, přičemž se jednalo hlavně o menší projekty výroby energie z obnovitelných zdrojů (v těchto případech byly využity rámcové úvěry a účast v šesti fondech). U projektů v oblasti vodohospodářství a nakládání s odpady bylo hlavním záměrem zlepšit nakládání s odpadními vodami v zemích západního Balkánu a jižního sousedství. Mezi financovanými projekty byl rovněž projekt na zlepšení nakládání s tuhými odpady v Moldavsku.

Přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování

Opatření v oblasti přizpůsobení se změně klimatu a jejího zmírňování podpoří v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, úvěry podepsané v roce 2019 v hodnotě 2,7 miliardy EUR, z čehož je téměř 1,5 miliardy EUR kryto ze záruky EU.¹³ Na konci roku 2019 činil kumulativní poměr opatření v oblasti klimatu v období stávajícího vnějšího zápůjčního mandátu více než 35 % čisté hodnoty podepsaných úvěrů¹⁴, čímž byl překročen minimální cíl ve výši 25 % stanovený v rozhodnutí o vnějším zápůjčním mandátu a splněn cíl, aby do roku 2020 alespoň 35 % celkových finančních operací EIB směřovalo do rozvíjejících se ekonomik a rozvojových zemí mimo Unii.

Nejvíce k plnění cíle týkajícího se opatření v oblasti klimatu přispěly nižší emise uhlíku z dopravy a investice do obnovitelných zdrojů energie. Přizpůsobování se změně klimatu představovalo v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, 8 % financování EIB v souvislosti s klimatem. V roce 2019 EIB přijala novou úvěrovou politiku v oblasti energetiky. V jejím rámci bude EIB mimo EU podporovat rozvoj nízkouhlíkových, účinných a spolehlivých energetických systémů, které zlepšují přístup k moderním a cenově dostupným zdrojům energie. Kromě toho bude EIB v souladu s cíli udržitelného rozvoje OSN, jež zahrnují zdvojnásobení celosvětové míry zvyšování energetické účinnosti do roku 2030, uplatňovat mimo EU tutéž zásadu jako v EU. EIB bude v rámci svého úsilí na podporu inkluzivního a udržitelného růstu nadále podporovat projekty v oblasti energetiky, které přispívají k plnění cílů, jež OSN stanovila v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030.

Regionální integrace

Celkové operace, které EIB v roce 2019 podepsala v souvislosti s cílem regionální integrace v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, dosáhly výše 1,1 miliardy EUR, z čehož je 1,0 miliardy EUR kryto ze záruky EU. Činnost ve východním sousedství pokračovala velkými projekty propojení v oblasti silniční dopravy na Ukrajině a v Gruzii

¹³ V mnoha případech přispívá ke splnění cíle týkajícího se změny klimatu pouze část určitého projektu, a jako příspěvek k dosažení tohoto cíle je proto vykázána pouze část celkového úvěru poskytnutého na daný projekt.

¹⁴ Odpovídající hodnota za rok 2019 činila 31 %.

a regionální integrace byla rovněž podpořena projekty v oblasti silniční dopravy v Srbsku a Maroku. Na západním Balkáně byla regionální integrace podpořena programem v oblasti vzdělávání v Černé Hoře, který řeší nedostatečné investice a nevyhovující přidělování prostředků v odvětví vzdělávání, zvyšuje kvalitu vzdělávání v odlehlých oblastech a harmonizuje normy, čímž také přispívá k růstu regionálního hospodářství a k sociální soudržnosti. Dále se očekává, že partnerství pro místní rozvoj v Srbsku zvýší kvalitu komunální infrastruktury a služeb v některých nejhudších oblastech této země a podpoří nastolení souladu s normami EU, a tím Srbsku pomůže splnit kritéria přistoupení k EU.

Iniciativa na posílení ekonomické odolnosti

V reakci na žádost Evropské rady, aby vznikla zvláštní iniciativa s cílem rychle uvolnit dodatečné finanční prostředky na podporu růstu, nezbytné infrastruktury a sociální soudržnosti v regionu Středomoří a na západním Balkáně, byla v roce 2016 ve spolupráci s Evropskou komisí zahájena iniciativa na posílení ekonomické odolnosti jakožto příspěvek k evropské reakci na výzvy spojené s migrací a přílivem uprchlíků.¹⁵ Tato iniciativa je součástí společné evropské reakce na migrační a uprchlickou krizi a zaměřuje se na řešení dlouhodobějších příčin migrace a na zmírňování dlouhodobých dopadů otřesů a krizí. Je proto nejvyšší prioritou, aby byla zajištěna úzká koordinace s dalšími iniciativami EU a jejich doplňkovost. V souvislosti s přezkumem vnějšího zápůjčního mandátu v polovině období, který byl dokončen v roce 2018, byl v rozhodnutí o vnějším zápůjčním mandátu představen dodatečný cíl spočívající v dosažení dlouhodobé ekonomické odolnosti. Kromě toho bylo vyčleněno 1,4 miliardy EUR na investice veřejného sektoru, které mají přispět k cíli ekonomické odolnosti, a byl vytvořen zvláštní „soukromý mandát iniciativy na posílení ekonomické odolnosti“ v hodnotě 2,3 miliardy EUR, aby byly zaručeny investice soukromého sektoru podporující dlouhodobou ekonomickou odolnost. Soukromý mandát iniciativy na posílení ekonomické odolnosti poskytuje EIB komplexní záruční krytí, což jí umožňuje schválit finanční operace s vyšším rizikem.¹⁶

Do konce roku 2019 schválila EIB operace v celkové hodnotě 5,6 miliardy EUR, které reagují na cíle iniciativy na posílení ekonomické odolnosti a z nichž byly v roce 2019 podepsány operace ve výši 819 milionů EUR. Zhruba polovinu tohoto objemu tvořily úvěrové linky (zejména pro poskytování úvěrů malým a středním podnikům), přibližně 15 % investice v oblasti vodohospodářství či kanalizací a asi 11 % investice v oblasti dopravy. Více než dvě třetiny podepsaného financování jsou zacíleny na soukromý sektor a poskytují větší ekonomickou odolnost především malých a středních podniků. Většina zbývajících podepsaného financování je určena na infrastrukturu a umožňuje poskytování základních služeb, jako je přístup k pitné vodě, sanitačním zařízením, systémům nakládání s odpady, elektřině, vzdělávání, zdravotní péči, místní dopravě a městské infrastruktuře, jak uprchlíkům, tak hostitelským společenstvím.

3.2 PŘEHLED FINANCOVÁNÍ POSKYTNUTÉHO EIB PODLE REGIONŮ A ODVĚTVÍ

¹⁵ Viz internetová stránka <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>

¹⁶ EIB odměňuje EU za rozpočtovou záruku v rámci soukromého mandátu iniciativy na posílení ekonomické odolnosti tím, že EU přenechává výnosy spojené s rizikem z těchto operací.

Tabulka č. 1 uvádí přehled objemu financování poskytnutého EIB v roce 2019 v regionech, na které se vztahuje vnější zápůjční mandát, včetně financování v rámci záruky EU a financování v rámci nástrojů vlastního rizika.

Tabulka č. 1: Finanční operace EIB podepsané v roce 2019 v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát (po odečtení zrušených úvěrů)

Region (v milionech EUR)	Operace se zárukou EU			Nástroje vlastního rizika EIB nebo fondy třetích stran	Celkem
	Komplexní záruka	Záruka ke krytí politických rizik	Vnější zápůjční mandát celkem		
Země usilující o přistoupení k EU	390	50	440	60	500
Jižní sousedství	2.203	25	2.228	75	2.303
Východní Evropa, jižní Kavkaz a Rusko	1096	180	1276	19	1295
Asie (kromě Střední Asie)	205		205	1007	1212
Střední Asie	30	12	42	15	57
Latinská Amerika	380	250	630	187	817
Jižní Afrika		100	100		100
Celkem	4.304	617	4.922	1.364	6.285

Z operací mimo EU (včetně zemí AKT, zámořských zemí a území a států ESVO) v celkové hodnotě 7,7 miliardy EUR byly v roce 2019 v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, podepsány operace ve výši 6,3 miliardy EUR. V zemích usilujících o přistoupení k EU a v zemích jižního i východního sousedství a partnerství byly podepsány operace přibližně ve výši 4,1 miliardy EUR. V Asii, Střední Asii, Latinské Americe a Jižní Africe byly podepsány úvěry v hodnotě 2,2 miliardy EUR.

Ve srovnání s rokem 2018 celkový objem financování EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, v roce 2019 vzrostl o 4,7 %, a to zejména v důsledku zintenzivnění činností v dílčím regionu východní Evropy, jižního Kavkazu a Ruska a v dílčím regionu Středomoří.

Tabulka č. 2: Čistá hodnota podepsaných úvěrů za rok a kumulativní čistá hodnota podepsaných úvěrů v porovnání se stropy záruk v rámci vnějšího zápůjčního mandátu v období 2014–2020 (rozhodnutí 466/2014/EU ve znění rozhodnutí (EU) 2018/412)

Čistá hodnota podepsaných úvěrů, v mil. EUR	2014 (H2)	2015	2016	2017	2018	2019	2014 (H2)–2019	Míra využití
Země usilující o přistoupení k EU	200	906	566	170	1.142	241	3.224	44%
Jižní sousedství	369	726	1.299	1.168	1.367	1.609	6.537	64%
Východní Evropa, jižní Kavkaz a Rusko	975	1.401	1.472	657	632	1.276	6.413	96%
Asie (kromě Střední Asie)	45	433	45	118	205	205	1.051	90%
Střední Asie	70	70	20	22		42	224	100%
Latinská Amerika	219	468	319	362	347	630	2.346	87%
Jižní Afrika		150		50	70	100	370	80%
Veřejný mandát iniciativy na posílení ekonomické odolnosti					522	679	1.201	86%
Soukromý mandát iniciativy na posílení ekonomické odolnosti*				612	325	140	1.076	47%
Celkem	1.878	4.154	3.720	3.159	4.610	4.922	22.442	69%

* Soukromý mandát iniciativy na posílení ekonomické odolnosti zahrnuje západní Balkán a region Středomoří.

Kumulativní hodnota úvěrů podepsaných v rámci vnějšího zápůjčního mandátu za období 2014–2019 dosáhla po odečtení zrušených úvěrů na konci roku 2019 přibližně 22,4 miliardy EUR. Kumulativní míra využití vnějšího zápůjčního mandátu z hlediska čisté hodnoty podepsaných úvěrů činila 69 % celkového stropu záruky.

Nejnižší míra využití záruky EU je patrná mezi zeměmi usilujícími o přistoupení k EU. To lze vysvětlit omezením operací EIB v Turecku vzhledem k politickému a hospodářskému vývoji od roku 2016. Podprůměrnou míru využití lze také zaznamenat v jižním sousedství, u něhož EIB nadále považuje celkové operační prostředí za problematické, a to zčásti kvůli tomu, že v některých zemích panuje politická nestabilita, roste veřejný dluh a zmenšuje se fiskální prostor. EIB rovněž uvádí jako zdroj komplikací nedostatečné kapacity a schopnosti předkladatelů.

Nejvyšší míry využití, pokud jde o podepsané úvěry, jsou zaznamenány ve Střední Asii a východním sousedství.

Tabulka č. 3: Odvětvové rozdělení finančních operací EIB, které byly podepsány v roce 2019 v rámci záruky EU v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát

Odvětví/region (v milionech EUR)	Země usilující o přistoupení k EU	Jižní sousedství	Východní Evropa, jižní Kavkaz a Rusko	Asie	Střední Asie	Latinská Amerika	Jižní Afrika	Celkem	Podíl na celkové hodnotě operací
Doprava	100	576	814	152				1.642	33%
Úvěrové linky	50	1000	196		12	135	100	1.493	30%

Vodohospodářství, kanalizace	194	382	66	54		145		841	17%
Energetika		217	84		30	350		681	14%
Průmysl	50	22	38					110	2%
Zemědělství, rybolov, lesnictví		25	26					51	1%
Rozvoj měst	17	6	27					50	1%
Tuhý odpad			25					25	0,5%
Vzdělávání	18							18	0,4%
Složená infrastruktura	11							11	0,2%
Celkem	440	2.228	1.276	205	42	630	100	4.922	100%

V případě soukromého mandátu iniciativy na posílení ekonomické odolnosti dosáhla na konci roku 2019 míra využití EIB (na základě čisté hodnoty podepsaných úvěrů) 47 %.

Pokud jde o odvětvové rozdělení operací v rámci vnějšího zápůjčního mandátu v roce 2019, první místo zaujímá odvětví dopravy s celkem 33 % podepsaných operací. Většinu operací v rámci vnějšího zápůjčního mandátu tvoří investice do infrastruktury, zejména v odvětví dopravy, energetiky a vodohospodářství/kanalizace.

3.3 DOPAD A PŘIDANÁ HODNOTA OPERACÍ EIB

Komise v rámci hodnocení, které zveřejnila 13. září 2019,¹⁷ provedla komplexní analýzu dopadu a přidané hodnoty provádění vnějšího zápůjčního mandátu EIB. Následující odstavce odrážejí hodnocení dopadu operací EIB, které bylo provedeno EIB za použití jejího nástroje pro měření výsledků.

EIB sleduje očekávané výsledky a dopad svých finančních operací prostřednictvím rámce pro měření výsledků, který se používá od roku 2012. Při hodnocení se určí ukazatele výsledků spolu s výchozími scénáři a cíli, na jejichž základě jsou odhadovány očekávané hospodářské, sociální a environmentální výsledky. Po celou dobu životnosti projektu je na základě těchto referenčních ukazatelů výkonnosti sledováno plnění cílů, o němž je následně podána zpráva při dosažení několika milníků: dokončení projektu a tři let od dokončení projektu („po dokončení“) u přímých operací, konce investičního období a konce životnosti u fondů soukromého kapitálu a konce období přidělování prostředků u úvěrových linek. Většina operací EIB v rámci vnějšího zápůjčního mandátu slouží k financování investic do infrastruktury, jejichž dokončení obvykle trvá mnoho let. Údaje o skutečných výsledcích a dopadech dosažených s podporou rozpočtové záruky EU proto bývají běžně k dispozici se značným časovým odstupem.

V souladu s rámcem pro měření výsledků uděluje EIB projektům hodnocení na základě tří „pilířů“:

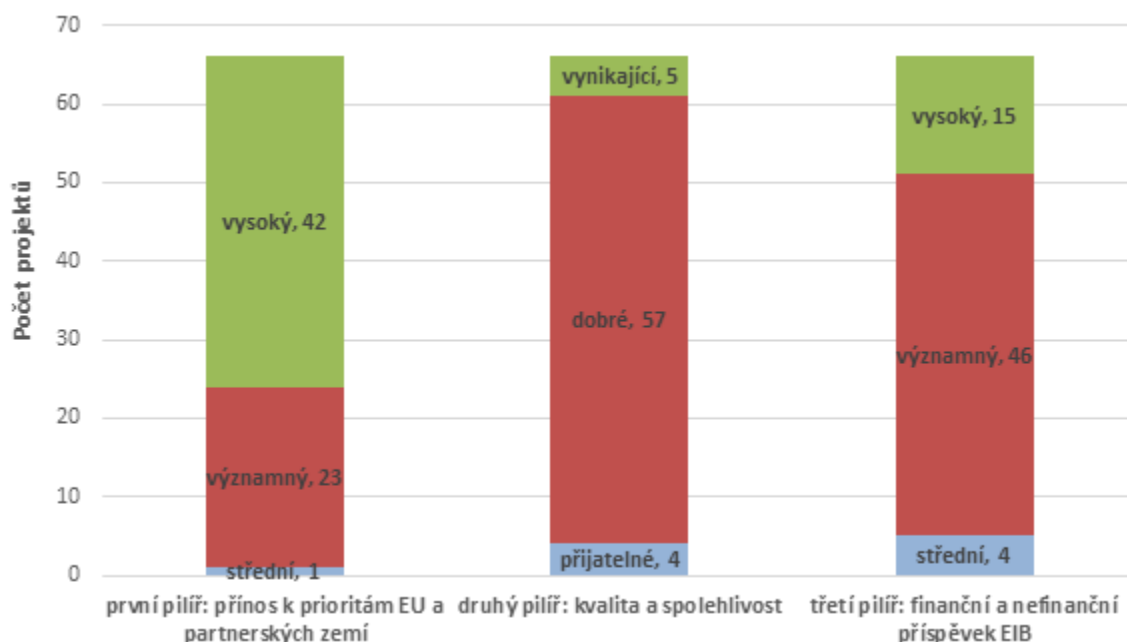
¹⁷ Viz internetová stránka https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en

- i. první pilíř hodnotí očekávaný přínos k prioritám EU a partnerských zemí a způsobilost podle cílů mandátu EIB. Pomáhá pochopit logiku zásahu EIB s ohledem na očekávané *dopady* projektu;
- ii. druhý pilíř hodnotí kvalitu a spolehlivost operace na základě očekávaných *výstupů a výsledků*;
- iii. třetí pilíř hodnotí očekávaný finanční a nefinanční příspěvek (přidanou hodnotu) EIB k danému projektu ve srovnání s tržní alternativou. Pomáhá posoudit logiku zásahu na úrovni *vstupu* EIB do daného projektu.

EIB v rámci vnějšího zápůjčního mandátu a prostřednictvím nástrojů vlastního rizika EIB v roce 2019 podepsala první smlouvu o financování ve vztahu k 66 projektům. EIB 65 z těchto 66 nových projektů v rámci prvního pilíře rámce pro měření výsledků ohodnotila přinejmenším jako „významné“, což znamená, že se má za to, že jsou v souladu s cíli vnějšího zápůjčního mandátu a že významně přispívají k naplňování vnitrostátních rozvojových cílů, nebo rozvojových cílů EU, a to vždy v jedné z těchto oblastí významně a ve druhé středně. Celkem 42 projektů získalo od EIB vzhledem k významnému příspěvku k naplňování priorit EU i vnitrostátních rozvojových cílů „vysoké“ hodnocení.

Hodnocení v rámci druhého pilíře je založeno na spolehlivosti projektu a jeho finanční, ekonomické, environmentální a sociální udržitelnosti. V rámci druhého pilíře ohodnotila EIB pět nových projektů podepsaných v roce 2019 jako „vynikající“ a 57 projektů jako „dobré“, přičemž průměrná ekonomická míra návratnosti dosahovala u projektů v oblasti infrastruktury 10 % až 15 %. Čtyři projekty vyhodnotila EIB jako „přijatelné“, často z důvodu vysoce rizikového prostředí nebo nedostatků na straně předkladatelů.

Graf č. 3: Hodnocení nových operací podepsaných v roce 2019 v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, které provedla EIB na základě rámce pro měření výsledků



V rámci třetího pilíře vyhodnotila EIB očekávaný finanční a nefinanční příspěvek u 61 projektů jako „vysoký“ nebo „významný“, a to především kvůli stanovené době

splatnosti poskytnutého financování, která přesahuje obvyklou dobu splatnosti na místních trzích.

Díky doposud shromážděným výsledkům získaným díky rámci EIB pro měření výsledků začínají být postupně k dispozici také údaje o skutečně dosažených výsledcích u některých operací, u nichž byly očekávané výsledky formulovány prostřednictvím rámce pro měření výsledků při zahájení jeho fungování v roce 2012. Za rok 2019 podala EIB zprávu o výsledcích dosažených u osmnácti operací ve finančním sektoru (úvěrových linek) – jednalo se o deset operací v Turecku, tři v Egyptě, dvě v Černé Hoře, dvě v Srbsku a jednu v Tunisku. V rámci těchto operací poskytly partnerské banky celkem 2,3 miliardy EUR formou 5 531 úvěrů. Z toho 5 202 úvěrů využily malé a střední podniky a 329 společnosti se střední tržní kapitalizací. Průměrná doba splatnosti úvěrů poskytnutých konečným příjemcům (váženo podle velikosti úvěru) činila 4,4 roku. Konečné příjemčí společnosti celkem měly přibližně 266 000 zaměstnanců a průměrnou příjemčí společnost představovala „malá“ společnost se 48 zaměstnanci.

3.4 UPLATNĚNÍ ZÁRUKY EU

Od roku 2012 do roku 2019 požádala EIB o celkovou částku ve výši 476 milionů EUR, z toho v roce 2019 o částku ve výši téměř 55 milionů EUR. Zbytková jistina, s ohledem na niž bylo možno požádat o plnění ze záruky, na konci roku 2019 činila 161 milionů EUR.¹⁸ V roce 2019 podala EIB několik nových žádostí o plnění ze záruky EU v důsledku nesplacených částek syrských státních úvěrů. Úsilí o vymáhání nesplacených částek nebylo doposud úspěšné. EIB podnikla následné kroky u příslušných soudů s cílem zachovat nároky EU na částky, které Sýrie dluží.¹⁹

V červnu 2016 EIB požádala o čerpání záruky ke krytí politických rizik v souvislosti s úvěrem, který byl poskytnut *letišti Enfidha* v Tunisku. Na základě následných jednání mezi EIB a Komisí byla uzavřena dohoda o způsobu čerpání této záruky. EIB a Komise se v zásadě dohodly, že se rovným dílem podělí o expozici, jež vyplývá z dohody o půjčce.²⁰ Dlužník, jeho akcionáři, věřitelé a tuniské orgány uzavřeli v roce 2019 dohodu o restrukturalizaci, která měla podle očekávání vstoupit v platnost v roce 2020. V návaznosti na podpis dohody o restrukturalizaci, k němuž došlo v prosinci 2019, byla po čtyřech letech provedena první platba, a to přibližně ve výši 1,4 milionu EUR. V souladu s dohodou, kterou uzavřely EIB a Komise, byla polovina obdržené částky v lednu 2020 vyplacena Komisi.

4. SPOLUPRÁCE EIB S JINÝMI PARTNERY

¹⁸ Částky jsou vykázány v ekvivalentu v EUR ke dni 31. prosince 2019 pouze pro orientační účely. V případě některých žádostí o plnění ze záruky se jedná o dlužné částky v jiných měnách.

¹⁹ EIB současně pokračovala v soudních řízeních proti Sýrii, která byla zahájena v roce 2017. Anglický High Court (rozhodnutí ze dne 29. června 2018) a Tribunál Soudního dvora (rozhodnutí ze dne 6. června 2019) rozhodly o vynesení rozsudku bez dalšího jednání ve prospěch EU, v němž se uznávají všechny nároky EU vůči Sýrii v souvislosti s částkami, které v rámci úvěrů, jež EIB Sýrii poskytla, v době uplatnění těchto nároků nebyly v řádné lhůtě splaceny.

²⁰ Dohoda byla podepsána 8. prosince 2017.

4.1 SPOLUPRÁCE S KOMISÍ

Spolupráce mezi EIB a Komisí v záležitostech týkajících se vnějšího zápůjčního mandátu se uskutečňuje v rámci širšího partnerství mezi oběma institucemi, včetně nástrojů EU pro kombinování zdrojů, které podporují činnost rozvojových finančních institucí mimo EU a k nimž patří například investiční platforma sousedství, investiční rámec pro západní Balkán a technická pomoc v rámci iniciativy na posílení ekonomické odolnosti.

EIB pokračovala ve využívání těchto nástrojů, tj. zvýhodněného financování z rozpočtových zdrojů EU, na podporu přípravy a/nebo provádění projektů financovaných EIB. V roce 2019 schválila EIB na provádění ze strany EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, 22 nových grantů v celkové hodnotě 226 milionů EUR, jež byly zcela nebo částečně financovány z rozpočtu EU. Z této částky bylo 37,6 milionu EUR přiděleno na technickou pomoc, 148,5 milionu EUR na investiční granty a 40,1 milionu EUR na finanční nástroje. Kromě toho bylo schváleno 22 operací v celkové hodnotě 34,6 milionu EUR zahrnutých do technické pomoci v rámci iniciativy na posílení ekonomické odolnosti. Z uvedených grantů, které buď byly přímo financovány z vlastních zdrojů EIB (např. technická pomoc v rámci iniciativy na posílení ekonomické odolnosti), nebo byly prováděny ze strany EIB a zcela nebo částečně financovány z rozpočtu EU, již bylo poskytnuto nebo teprve bude poskytnuto financování na 21 projektů EIB podepsaných v roce 2019 v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát.

EIB je rovněž jedním z partnerů provádějících novou záruku EU, která je poskytována prostřednictvím Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD). Vnější zápůjční mandát a EFSD se však zaměřují na různé typy produktů, dlužníků a zeměpisných oblastí. EFSD se například nevztahuje na západní Balkán, zatímco vnější zápůjční mandát nezahrnuje velké části Afriky. Proces rozhodování o zárukách EU udělených v rámci EFSD se mimoto liší od počáteční sedmileté záruky poskytnuté EIB v souvislosti s vnějším zápůjčním mandátem.

Komise v červnu 2018 navrhla, aby byl v roce 2021 zřízen nový nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci a aby bylo přepracováno poskytování rozpočtových záruk EU na investice mimo EU.²¹ Přístup navržený na období po roce 2020 je založen na koncepci „otevřené architektury“, v níž by partnerským finančním institucím měla být poskytována záruka EU na základě jejich odborných znalostí, aby EU dosáhla co největších reálných účinků na rozvoj. EIB by zůstala klíčovým partnerem pro financování investic mimo EU, zejména pokud jde o projekty v oblasti investic veřejného sektoru, pro záruky EU by však byla způsobilá i řada dalších finančních institucí.²² Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci předpokládá silné politické řízení ze strany EU a posílenou koordinaci s finančními institucemi, které slouží jako partneři při provádění. Komise a EIB diskutovaly na technických jednáních o způsobech, jakými by Evropská unie po roce 2020 mohla poskytovat záruky EIB.

²¹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (COM(2018) 460 final ze dne 14. června 2018).

²² Viz také sdělení Komise ze dne 12. září 2018 s názvem „Na cestě k účinnější finanční architektuře pro investice mimo Evropskou unii“, COM(2018) 644 final.

4.2 SPOLUPRÁCE S EVROPSKÝM VEŘEJNÝM OCHRÁNCEM PRÁV

Memorandum o porozumění podepsané mezi EIB a evropským veřejným ochráncem práv v roce 2008 stanoví základ pro obě fáze mechanismu EIB pro vyřizování stížností. Stížnostmi se nejprve zabývá tento mechanismus, než jsou případně předány k přezkoumání veřejnému ochránci práv. EIB v listopadu roku 2018 aktualizovala zásady mechanismu pro vyřizování stížností.²³ V roce 2019 oznámil evropský veřejný ochránce práv jednu novou stížnost související s činností EIB v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát.

Co se týče interní fáze mechanismu EIB pro vyřizování stížností, počet nových stížností, které byly v souvislosti s projekty zaregistrovány v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, v roce 2019 klesl oproti roku 2018 z devatenácti na patnáct. Z nich se jedenáct týkalo životního prostředí a sociálních věcí, tři se týkaly správy financovaných operací a jedna přístupu k informacím. Během roku 2019 bylo v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, prostřednictvím mechanismu EIB pro vyřizování stížností uzavřeno patnáct případů: čtyři v Bosně a Hercegovině, čtyři v Tunisku, dva v Srbsku, jeden v Indii, jeden v Kostarice, jeden na Ukrajině, jeden v Panamě a jeden případ týkající se více států.²⁴ Závěry ohledně těchto stížností, jimiž se mechanismus EIB pro vyřizování stížností zabýval, se pohybovaly od „nepodložených tvrzení“ (7 případů) přes „zrušení financování ze strany EIB“ (3), „smírné řešení“ (1), „opodstatněná tvrzení“ (1) a „stažení žádosti o financování předkladatelem“ (1) po „doporučené oblasti ke zlepšení“ (2).

4.3 SPOLUPRÁCE S MEZINÁRODNÍMI FINANČNÍMI INSTITUCEMI

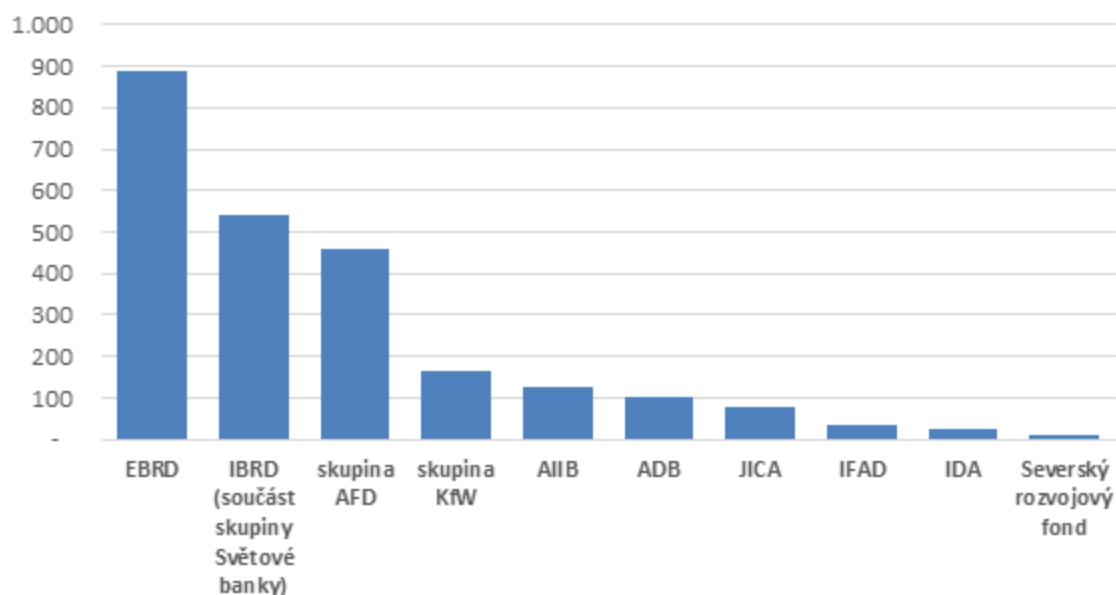
Spolupráce EIB s ostatními mezinárodními finančními institucemi a rozvojovými finančními institucemi členských států EU sahá od dialogu o institucionálních záležitostech a tematických otázkách po spolufinancování operací a sdílení relevantních technických řešení.

V roce 2019 spolufinancovala EIB šest operací v celkové hodnotě 888 milionů EUR s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj (EBRD). Čtyři projekty byly spolufinancovány se skupinou AFD (Francie) a tři se skupinou KfW (Německo). Dále byly čtyři projekty spolufinancovány s Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj (IBRD), která je součástí skupiny Světové banky. EIB, AFD a KfW nadále úzce spolupracovaly rovněž v rámci iniciativy o vzájemné důvěře. Tato iniciativa, zahájená v roce 2013, zefektivňuje a usnadňuje poskytování podpory příjemcům formou spolufinancování díky tomu, že jeden z uvedených tří partnerů zaujme roli hlavního poskytovatele financování na určité úkoly související s projektem, například pokud jde o hloubkovou kontrolu nebo dohled nad zadáváním zakázek ve vztahu k určitým částem projektu. Orgány partnerů v rámci iniciativy o vzájemné důvěře, které mají řídicí a rozhodovací pravomoci, se seznamují s dokumenty vypracovanými jinou institucí a na jejich základě přijímají vlastní rozhodnutí. Celkem bylo v roce 2019 v regionech, na něž se vztahuje vnější zápůjční mandát, podepsáno 24 spolufinancovaných projektů.

²³ Aktualizované zásady mechanismu pro vyřizování stížností jsou k dispozici na adrese <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>

²⁴ Kyrgyzstán, Tádžikistán, Afghánistán a Pákistán.

Graf č. 4: Spolufinancování projektů EIB podepsaných v roce 2019 ze strany mezinárodních finančních institucí a rozvojových finančních institucí (v milionech EUR)



Pozn.: Částky, jež mají být spolufinancovány jinými mezinárodními finančními institucemi a rozvojovými finančními institucemi, jsou čistě orientační a vycházejí z odhadů provedených v raných fázích rozvoje projektů. Partneři jsou: EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj), Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD), Francouzská rozvojová agentura (AFD), KfW, Asijská banka pro investice do infrastruktury (AIIB), Asijská rozvojová banka (ADB), Japonská agentura pro mezinárodní spolupráci (JICA), Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj (IFAD), Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA).